

Direktoratet for byggkvalitet
Postboks 8742 Youngstorget
0028 Oslo
Tlf.: 22 47 56 00
Epost.: post@dibk.no

Asker, 28. april 2018

ENDRINGER I TEK 17 • FORSLAG TIL ENDRING I ENERGIFORSYNINGSKRAV FOR BYGNINGER OVER 1000 M² • KOMMENTARER FRA ELVARME NORGE

Nye energikrav i TEK 10 trådte i kraft 1. januar 2016. Arealgrensen for regulering av direktevirkende elektrisitet ble hevet fra 500 m² til 1 000 m².

Av veiledningen til de nye energikravene for bygg over 1 000 m² fremgikk det at energifleksible systemer skulle dekke 50 prosent av normert netto varmebehov, beregnet etter NS 3031: 2014.

De endrede energikravene foranlediget representantforslaget 31 S (2015 – 2016) som ble fremmet i Stortinget 17. desember 2015.

Stortingets sakside:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=64236>

Det ble fremmet 2 forslag:

1. *Stortinget ber regjeringen videreføre arealgrensen fra byggeteknisk forskrift (TEK10) på 500 m² oppvarmet BRA som skille mellom ulike energiforsyningskrav i ny byggeteknisk forskrift (TEK 15).*
2. *Stortinget ber regjeringen videreføre reguleringen fra byggeteknisk forskrift (TEK10) av elektrisitet brukt direkte til varmeformål med krav til at bygg skal prosjekteres og utføres slik at henholdsvis 40 prosent (for bygg under arealgrensen, Elvarme Norge merknad) og 60 pst. av netto varmebehov (for bygg over arealgrensen, Elvarme Norge merknad) kan dekkes med annen energiforsyning, avhengig av arealgrensen, i ny byggeteknisk forskrift (TEK 15).*

Representantforslag 31 S (2015 – 2016) / sakside og pdf

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=64236>

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/representantforslag/2015-2016/dok8-201516-031.pdf>

Forslaget om å gjeninnføre arealgrensen på 500 m² fikk ikke flertall i Stortinget. Forslaget om å øke andelen av normert netto varmebehov som skal dekkes av energifleksible systemer til 60 prosent vurderes å være ivaretatt i og med ny veiledning til kapittel 14 Energi i TEK 17, datert 1. juli 2017:

Energifleksible systemer må dekke minimum 60 prosent av normert netto varmebehov, beregnet etter NS 3031: 2014.

DIBK: Veiledning til kapittel 14 Energi, side 13

<https://dibk.no/globalassets/byggeteknisk-forskrift-tek17/14-vtek-kapittel-14.pdf>

HVORFOR REGULERE DIREKTEVIRKENDE EL?

Regulering av direktevirkende elektrisitet til oppvarming ble tatt inn i TEK i 2007. I høringsbrevet i juni 2006 med tilhørende dokumenter vises det til:

- Soria Moria- erklæringen for den rød-grønne regjeringen
- Kommunal- og regionaldepartementets miljøhandlingsplan for bolig- og byggsektoren
- Norges forpliktelser til å følge opp Kyoto-avtalen
- EU-direktiv om bygningers energibruk

Det ble også referert til:

- SINTEF (2003): Nye forskriftskrav til bygningers energibruk
- CIVITAS og Gurigard (2004): Nye krav til bygningers energibruk
- SINTEF Byggforsk AS (2006): Nye energikrav. Tilleggsanalyser

Behovet for at energiomlegging skulle omfatte redusert andel direktevirkende elektrisitet til oppvarmingsformål, ble introdusert i St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken.

St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken, Kapittel 4

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Stmeld-nr-29-1998-99-/id192287/sec1>

Det er benyttet skiftende argumenter og vektlegging av disse de siste 20 årene for energiomlegging med regulering av direktevirkende elektrisitet til oppvarming og innfasing av vannbåren varme.

I TEK 2007 med høringsdokumenter og utredninger ble det vist til klimagassutslipp. Direktevirkende elektrisitet og fossile brensler ble regulert med samme begrunnelse.

Regulering av direktevirkende elektrisitet ble begrunnet med mål om reduserte klimagassutslipp, selv om utslipp fra europeisk kraftproduksjon ikke belaster det norske utslippsregnskapet. Reduserte klimagassutslipp i Europa som følge av import av kraft fra Norge, vil heller ikke bli godskrevet Norge.

Ved Stortingets klimaforlik i 2012 og behandlingen av stortingsmeldingen om byggenæringen samme år, Meld. St. 28 (2011-2012), ble det lagt til grunn at direktevirkende elektrisitet i norske bygg ikke er et klimaproblem, men tvert imot årsaken til de svært lave utslippene fra denne sektoren.

Representantforslag 31 S begrunnet gjeninnføring av regulering på lavere arealgrenser, og strengere regulering for areal over 1 000 m², med at norsk vannkraft skal benyttes til elektrifisering av Norge og bidra til reduserte utslipp i Europa. Elektrifiseringen av Norge skal omfatte sektorer som transport, industri og maritim. Til formål som oppvarming og kjøling skal derimot bruken av strøm begrenses.

Forslaget som nå er på høring begrunner regulering av direktevirkende elektrisitet slik:

- Fleksible varmesystemer åpner for andre energibærere enn strøm til oppvarming i fremtiden
- Dempet behov for investeringer i strømmettet
- Fleksible systemer åpner for gjenvinning, lagring og omfordeling mellom ulike energikilder

Elvarme Norge mener at byggherre, byggeier og bruker, gjerne med bistand fra profesjonelle rådgivere, er myndige til selv å foreta rasjonelle vurderinger ved valg av oppvarmingssystem.

ENERGIFLEKSIBLE SYSTEMER KREVER OGSÅ STRØM

Energifleksible systemer krever også elektrisitet til sin drift. Statistikk, bl.a fra svenske SCB, dokumenterer at bygg med andre oppvarmingssystemer enn direktevirkende el ikke har lavere forbruk av elektrisitet i et omfang som kan begrunne regulering av direktevirkende el.

I og med at forslaget vektlegger antatte besparelser i form av redusert behov for utbygging av nettkapasitet, så burde tallstørrelser og modeller med inputverdier ha fremkommet av forslaget.

Forslaget utreder ikke hvorvidt merkostnader til investering, drift og vedlikehold av andre systemer enn direktevirkende el, alternativt kunne ha finansiert de antatte behovene for nettutbygging.

DIREKTEVIRKENDE ELEKTRISITET ER FLEKSIBELT

Høringsforslagets definisjon av begrepet «energifleksible varmesystem» er ikke harmonisert med den fleksibilitet som direktevirkende elektrisitet åpner for. Ikke minst gjelder dette med ny teknologi for styring både lokalt og med smarte strømmålere som nå rulles ut i hele landet. Teknologien åpner for en funksjonalitet med styring, raske inn- og utkoblinger, som gjør direktevirkende el svært fleksibelt.

ENOVA: Informasjon om smarte strømmålere (AMS)

<https://www.enova.no/privat/smar-te-strommalere-ams/>

EØS

EØS avtalen er implementert i norsk rett ved EØS-loven. Det vises til avtalens artikkel 1 som etablerer like konkurransevilkår og overholdelse av samme regler. Avtalen skal omfatte et system som sikrer at konkurranseforhold ikke vriss og at regler overholdes på samme måte.

Elvarme Norge forstår at formål og prinsipper for EØS ikke bare regulerer forholdet mellom de land som deltar i avtalen, men også nasjonale myndigheters behandling av konkurrerende næringer og bransjer internt i eget land. Diskriminering av direktevirkende elektrisitet til oppvarmingsformål er etter vår vurdering ikke begrunnet på en slik måte at det ikke kommer i konflikt med EØS.

KOSTNADER

Høringsnotatet angir betydelige merkostnader ved å øke kravet til andel energifleksible systemer fra minimum 60 prosent til minimum 80 prosent. Vi forstår at de legges til grunn at det allerede er etablert energifleksibelt system, og at merkostnaden oppstår ved utvidelse av kapasitet.

Dersom bygget med kravgrense på 60 prosent hadde kunnet dekke behovet til romoppvarming med direktevirkende elektrisitet, så vil realiteten for slike bygg være en betydelig høyere merkostnad enn det som fremkommer av høringsnotatet. Elvarme Norge viser til COWI, ENOVA-rapport 12-2012:

COWI: Faktastudie – kostnader for elektrisk og vassboren oppvarming. Tabell 1, side 8

<https://elvarme.com/varmefakta/okonomi/> (Lenke til rapport i artikkel)

De merkostnadene som forslaget medfører for eier og bruker er etter vår mening undervurdert. Dette gjelder også for drift og vedlikehold. Disse merkostnadene vil ikke bli tjent inn på sikt.

FORSKRIFT VS VEILEDNING

Det foreslås at andelen av byggets varmebehov som skal være energifleksibelt fastsettes i forskrift. I dag er denne gitt som preakseptert ytelse i veileder. Veiledning med angivelse av preakseptert ytelse med referanse til standard er rasjonelt. Preakseptert ytelse åpner likevel for andre valg, dersom ytelse regulert i lov og forskrift kan dokumenteres.

Forslaget oppgraderer NS: 3031:2014 fra preakseptert ytelse til forskriftsregulert metode. Utvikling av standard er ikke underlagt utredningsinstruksen, offentlige høringer, offentlig innsyn og forvaltningsloven. Dersom andel av varmebehovet som skal dekkes av energifleksible systemer flyttes fra veileder til forskrift, så kan naturligvis veiledningen fortsatt vise til NS: 3031:2014.

Denne prinsipielle kommentaren til å oppgradere NS: 3031:2014 fra preakseptert ytelse til forskrift er ingen avgjørende innvending, og heller ingen kritikk av Standard Norge.

ENERGILOVEN

Energilovens formålsparagraf, § 1-2, regulerer at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi skal foregå på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Det fremgår av energilovens samlede kontekst og forarbeider at begrepet «samfunnsmessig rasjonell» bygger på det premisset at det tilrettelegges for et velfungerende energimarked.

Reguleringen av direktevirkende el, med skiftende begrunnelser og vektlegging av disse, som er angitt for reguleringen, er etter vår vurdering ikke i samsvar med energilovens formål.

KONKLUSJON

Veiledning til energikravene 1.1.2016 fastsatte andel av normert netto varmebehov som skal dekkes av energifleksible systemer til 50 prosent. Veiledningen ble trukket tilbake.

Ved ny veileder 1.7.2017 ble det fastsatt som preakseptert ytelse at energifleksible systemer må dekke minimum 60 prosent av normert netto varmebehov, beregnet etter NS: 3031:2014.

Stortingets vedtak til DOK 8: 31 S (2015 – 2016) bør med dette anses å være ivarettatt.

Med vennlig hilsen
ELVARME NORGE

Stig Eikedal Andersen, styreleder (sign)

Jan Harsem, informasjonsansvarlig

Elvarme Norge er bransjeforening for personer, bedrifter og organisasjoner. Formålet er å fremme rasjonell og ressursøkonomisk bruk av elektrisitet til oppvarming.

ELVARME NORGE

ORG.NR.: 99 38 94 397

KONTOR: Gml. Drammens vei 227 • Asker sentrum / POST: Postboks 23 • 1371 Asker • Norge

WEB: www.elvarme.com / EPOST: post@elvarmenorge.no / MOBIL: +47 - 95 77 11 99